

Universitätsbibliothek Paderborn

**D]rectoriu[m] co[n]=||cubinarioru[m] saluberrimu[m] quo
|| queda[m] stupe[n]da et quasi i[n]audita || pericula
q[ua...] apertissime resoluu[n]tur nedu[m] clericis aut
etia[m] laicis hoc || crimine ...**

Arnoldus <de Tongern>

Agrippine, 1509

VD16 A 3769

Corollariu[m] S[e]c[undu]m. Sicut curat[us] admitte[n]s ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-34663

caros ubi oportuerit a sanctis ministerijs phiteatis. Cuius rō su
pra i scda conclusioe patuit Et confirmat. dr em. xxiij. dist. qpt 7 ad idē
lxxxij. dist. error. 2. c. p̄sentire. Qui p̄t obuiare 7 p̄urbare puerfos
et nō facit nihil aliud est q̄ fatere impietati eoz. nec hoc caret seru/
pulo secrete societatis. Sicut q̄ furioso volēti se ledere nō dandus
sed negādus est gladius. ita nec p̄cubinario volēti celebrare danda
sunt req̄sita aut ad celebrādū licētia. sed sibi petēti sunt deneganda.
Et p̄ p̄ns curatus missam eius debet s̄pedire. als nō impedido 7 req̄
sita p̄stando p̄uincitur peccare. Cur em nō peccaret pastor seu rector
alienius ecclie q̄ volūtarie absq̄ necessitate porrigit hostiā 7 vinuz
p̄cubinario ad celebrādū. quē scit aut scire debz absq̄ mortali pctō
sacrificiū nō posse p̄ficere. Cū ipsi tabernarij hospites seu patrefa/
miliās peccēt mortālī. dū publice cibos q̄b̄ ieiuniū ab ecclia p̄ceptū
soluūt. ministrāte eis. scz in quibz nulla apparet excusatio legitima.
dant em occasione ad mortale pctm̄ p̄ximū scandalizātes. put ad
longū Gabriel offēdit in q̄rto. dist. xvi. 7 ibidē cū subscriptōibz do
ctorz ponit hāc fuisse conclusioē facultatis theologie studij Magūti
nensis In hoc tñ casu longe minor est certitudo de pctō cui p̄statur
ocasio q̄z in casu nostro

Corollarium Scdm. Sicut curat⁹ admittēs p̄cubi/
nariū notoriū in ecclia sua ad celebrādū
peccat. Ita quis alijs q̄ eūdē ad celebrādū acceptat. Istud p̄z. qz cō
sentit in ei⁹ pctm̄. vt p̄ rōnes scde conclusiois patuit. Et sp̄cālī nūc
tali rōne p̄bat. qui accipit seu exigit sacramētū ab idigno 7 infami
cū posset habere meliorē q̄ rite 7 licite sibi hoc ministrēt peccat mor
talī. qz talis vt vult doctor subtilis in quarto. dist. v. recipit sacra
mentū ab eo cui nō incūbit ministrare. assignans hoc p̄ rōne quare
recipiēs baptismū (qd̄ tñ sacramētū est necessitas) a p̄cubinario
nō ordinario. cū possit habere meliorē cui incūbat ministrare peccat
Et dr ibidē Landulphus q̄ mortālī Sed acceptās seu exigēs p̄cu
binariū ad celebrādū agit h̄mōi. p̄t em libere ibidē vl̄ alibi missaz p̄
p̄cubinariū celebrādā p̄ honestos nō p̄cubenarios sacerdotes sup
plere 7 animabz subuenire q̄b̄ rite celebrare incūbat. Concubinari
us aut cū sit infamis. vt p̄z. iij. q. p̄. c. p̄. Ideo sibi nō incūbit rite ce
lebrare. 7 p̄ p̄ns eū ad celebrādū vocās aut acceptās necario peccat
¶ Si dicas. bñ p̄cedo q̄ inducere nō p̄cubinariū ad celebrādūz
sit pctm̄. sed miror adhuc sup iam dictis q̄ p̄cubinaris oīno iā pa
ratus celebrare. 7 q̄ iam se ad hoc offert nō possz admitti nec ad ce
lebrādū acceptari Rūdetur. ne mireris. qz idē gen⁹ peccati est ef
ficaciter cooperari iā p̄cubinario parato celebrare 7 eūdē nō paratū

Foliū

inducere. solum est additio et circumstantia per accidens penes presens
et absens et non formalis ratio obiecti in peccato variatur. sicut de pec-
catis alienis seu participantibus in alterius peccato volentis iam pecca-
re dicitur solet. Unde sicut idem genus peccati mortalis est episcopus
non paratum inducere. et eundem paratum ad hoc iuuare quod scubina-
rio scienter ordines offerat. ita in proposito. Unde qui paratum iam
scubinarium ad celebrandum suis stipendijs et presentijs stipendias
ne missa eius omittatur quid aliud ostendit nisi quod sibi peccatum pro-
ximi seu eius damnatio non satis displicet. et per consequens. ut supra in
quarto notabili etiam factum fuit gravissime peccat. Confirmat hoc aperte
per Chrysostomum supponendo ex prima resolutione quod scubinarium
paratus et volens celebrare mortaliter peccat. Allegans enim illud
Marci. iij. Pharisei consilium fecerunt cum herodianis. adversus Je-
sum quomodo eum perderent. Jesus autem recessit ad mare cum discipulis
suis et sic dicit. Sciens inquit dominus consilium eorum non dicitur
perdidit. sed una reddita ratione recessit. ne magis insanias eorum ex-
citaret. quod non potest fieri ut malicia ratione placetur. ignorantia quod
dem ratione placatur non malicia. sed amplius excitatur. Sciens ergo
illos paratos ad male faciendum recessit. non quasi timidus sub-
trahens se ab eis. sed quasi misericors parcens eis. ne eos ad opus
impium amplius irritaret (et sequitur hic ad propositum) quoniam enim in-
quit qui paratus malum facere apud deum iam fecit. et qui intel-
ligit paratum esse aliquem opus malum facere. et irritat eum datus ei oc-
casionem ut impleat malum ipse particeps est peccati eius. Ut quod res
mala exitum suum per te invenit. et qui sine te fuerat periturus. aut quod
tum ad voluntatem suam iam perditus erat. ut quid per te impleta
est perditio eius. hec ille. Et allegatur in de vita iesu prima parte. c.
lxxij. Item ponatur et esto quod ita esset quod iuuando iam paratum scu-
binarium solum ad actum exterioris celebrationis nullum in eodem
per hoc causares peccatum. ita quod malicia peccati tota in voluntate scubi-
narii consummatata sit. Adhuc tamen ex alio fundamento cum iuuando
seu acceptando graviter peccares. Quod patet a minore. ut quidam
doctor Theologus dixit. Si enim actum exteriorum quo quis conatur alterum
ledere in corpore tenemur impedire propter primum. etiam esto quod non fiat
propter inuadentem qui iam supponitur peccatum in voluntate consum-
masse. quanto amplius in proposito. ubi lesio fit anime proximi per ac-
tum exteriorum. hunc ipsam actum impedire debemus. Unde cum
actus exterior missis iniquum sit a scubinario. ut iam in secunda resolu-
tione per Schottum patuit proximum scandalizat. non autem voluntas
scubinarij que latet. sequitur quod etiam esto quod propter scubinarium ipsius

missa non deberet impediri. adhuc tamen propter alios proximos
 ipsius missam quibus qui hoc pmode puenienter ⁊ rationabiliter
 potest impedire debet. hec ille

¶ Sequuntur argumenta ptra dictas pclusiones
 et corollaria vna cū solutōnibꝫ adiūctis

Arguitur Primo Ecclesia sustinet ⁊ tolerat ꝑcubinarios
 in ministerio qꝫ celebrāt ꝑut experiētia
 teste vbiqꝫ fieri videtur. ergo nō videtur ꝑctm ꝑcubinariū ad cele-
 brandū inducere Si dicas. esto qꝫ ecclia ꝑcubinariū toleraret
 solū videtur ꝑpatientia. ⁊ ꝑ ꝑsequens inducens eū dē ad celebrādū
 nō est tatus in foro ꝑscie. iuxta textū in. c. cū iā dudū. de ꝑbē. vbi sic
 dicit. multa ꝑpatientia tolerātur. qꝫ si deducta fuerint in iudiciū exi-
 gente iusticia nō debent tolerari. Contra hoc videt directe repli-
 ca ꝑ ꝑciliū Constātiense filiter ⁊ Basiliēse. vult em̄ hoc ꝑciliū. vt no-
 tat dñs Antonin⁹ in. ii. ꝑte. ii. xxvij. qꝫ nō tenentur fideles vitare sa-
 cramēta ꝑcubinariōꝝ aut eoz diuina. nisi postqꝫ fuerint denūciati
 ꝑ ꝑlatoꝝ publice qꝫ euitent. Cū ipse in eadē ꝑte. ii. xxv. c. iij. ponit
 bullā ꝑciliij Cōstātiē. desup. cuius tenor talis est. Nemo ꝑinceps
 a ꝑmuniōe alicuius in sacramētoꝝ receptōe aut ministratōe ꝑter
 tū cuiuscūqꝫ sentētie aut censurę ecclēsticę seu ꝑhibitiōis ab hoīe
 vel a iure tenet abstinere. vel aliquē vitare. nisi fuerit in certā ꝑlōnā
 a iudice denūciata spēalr ⁊ expssa ⁊c. excepto casu de iniectōe manu-
 um in ꝑsonas ecclēsticās notoria ⁊c. hec ibi ¶ Dñm. qꝫ argumē-
 tum ꝑmū hoc falsum assumit. nō em̄ ecclia tolerat ꝑcubinariū in
 ministerio. ita qꝫ ad hoc sine necitate possz induci. vt in casu nostro
 ꝑtingit. Istud ostēditur apꝑ ꝑ Panoz. in. c. vestra. de coꝑa. cleri. ⁊
 mu. vbi dicit Ille solū tolerat ab ecclia qui nō fuit damnatus. nec cō-
 fessus. nec hz opis euidentis. hec ille. Sequitur qꝫ ad ꝑpositū a ꝑtra-
 rio sensu. ex quo ꝑcubinarius notorius hz opis euidentis qꝫ nō to-
 leratur ab ecclia. Insup idem ostendit sic. Si ꝑcubinarius tole-
 raret ab ecclia. cū triplex sit ecclie tolerantia. vt notat Joan. and. in
 mercurialibꝫ. in regula ꝑctm. lib. sexto. hoc est aliqua illarum. sed
 hoc non. Aut em̄ ꝑmo toleraret seu permetteret ꝑpter mai⁹ malū
 vitandū. sicut ꝑmittit ꝑofibulū. sed hoc nō. qꝫ ꝑcubinariū suspē-
 dit. ⁊ ipm dū celebrat pena irregularitatis affligit. vt supra patuit
 Aut secūdo ipsum toleraret ꝑpter maius bonū quod speraretur. si-
 cut iudeos ꝑmittit ꝑhibens eis in ritu eozū fieri impedimentum
 sed hoc non. ꝑpositū em̄ in casu nostro hic agit ꝑ ꝑhibitiōes
 et censuras impedimentum ꝑstans concubinario ne ipse celebret.